

A PÉNZVILÁG

GAZDASÁGPOLITIKAI-PÉNZÜGYI-TÁRSADALMI UJSÁG

XXII. év 25—26. sz. Egész évre 20 P

FŐSZERKESZTŐ
RÓNA LAJOS

Megjelenik szerdán

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 86. sz. • Telefon: József 322—95

„Közgazdasági érdek“-ből fizetett valutával, engedély nélkül a Kíspesti Textilgyár Ágoston vezérigazgató és titkára a büntetőbíró előtt

Ágoston Manó, a Kíspesti Textilgyár Rt. vezérigazgatója és Fábán Tibor, a gyárvállalat titkára, idegen fizetőeszközökkel való visszaélés gyanújával terhelten állott szombaton, e hó 16-án Wámoscher büntetőjársbíró előtt. A rendőrség, majd később az ügyészség, már az ügy kipattanása után kihágásnak minősítette a terheltek cselekményét és Wámoscher járásbíró tényleg kihágás miatt vonta felelősségre a vezérigazgatót és titkárát.

A vád két irányban mozgott. Az első része arra irányult, hogy Ágoston Manó, mint a Kíspesti Textilgyár Rt. vezérigazgatója és titkára, a gyár különböző külföldi hitelezői részére idegen valutában teljesítettek fizetéseket a Nemzeti Bank engedélye nélkül és pedig úgy, hogy a valutaösszegeket a hitelezők itteni képviselőinek bocsátották rendelkezésére. Tettenérés folytán robbant ki az ügy és a tetemes összegű valuták a hatóság kezébe kerültek. A tárgyaláson a tettesek azt adták elő, hogy zárt borítékban, sőt lepecsételt borítékban adták át a valutákat a hitelezők képviselőinek, akik egyidejűleg a terheltektől olyan értelemű utasítást is kaptak, hogy csak a devizazárlat feloldása után továbbíthatják a pénzt külföldre.

Azzal is védekeztek a terheltek, hogy a valutával történt fizetést azért nem jelentették be a Magyar Nemzeti Banknál, mert a pénztárhelyükben kiegyenlítéskeppen vezették keresztül a külföldi gyárak részére történt fizetéseket, sőt hasonló följegyzések kerültek bele tévedésből a főkönyvbe is.

A vád második része az volt, hogy a terheltek 35.000 pengőt küldtek ki egyik fiumei hitelezőjüknek, ami szintén tiltott cselekmény, mert hiszen a zárlat óta pengőt külföldre kizárni nem szabad. A terheltek ezt a cselekményt is beismerték, arra hivatkoztak azonban, hogy a 35.000 pengőt még az 1931. évi augusztus hó 8.-a előtt küldték ki Fiuméba, tehát olyan időben, amikor a pengővel külföldre is szabadon rendelkezhettek. Az ügyészi megbízott elfogadta ezt a védekezést, azt beigazoltnak is vette s ennek alapján a pengőkihágás ügyében elejtette a vádat.

Dr. Héczey Lajos ny. törvényszéki elnök, ügyvéd, mint a terheltek védője, bemutatta a Magyar Nemzeti Bank és a kereskedelmi minisztérium külön-külön és a Gyosz-hoz intézett átiratát, amely szerint a valutákkal való fizetés „közgazdasági érdekből” történt, különben a gyár nem kapott volna újabb nyersanyagot és kénytelen lett volna munkásait egészben, vagy részben szélnek eresztetni. A védő hivatkozott arra is, hogy a terhelteket büntetési szándék nem vezette, de nem is vezethette és mint a legilletékesebb fórumok okmányai igazolják, cselekményükkel közgazdasági kárt és nagyobb szociális veszedelemet igyekeztek elhárítani.

A bíróság a Nemzeti Bank és a kereskedelmi minisztérium tanusítványa alapján a terheltek cselekményét, noha azt beismerték, közgazdasági érdekből történt eljárásnak minősítette s nem is

hozott ítéletet, hanem a további eljárást megszüntette.

A büntető járásbíró ezt a végzését a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló rendelet 125. §-a alapján hozta meg, amely tudvalevően kimondja, hogyha az elkövetett cselekmény csekély súlyára való tekintettel a közérdek nem kívánja az eljárást, az megszüntetendő.

Az ügyészi megbízott kérte a lefoglalt valutaösszegek elkobzását, mit azonban a bíróság nem rendelt el, hanem úgy rendelkezett, hogy a valutákat ki kell szolgáltatni a Magyar Nemzeti Banknak, amely aztán az elszámolást a gyárral megéjti.

Igy történt.

Az iparfelügyelőség jelentése szerint nagyfoku gondatlanság okozta a Leipziger-gyárban történt halálos robbanást

Haláloskimeneteli munkásszerencsétlenség történt szerdán délután a Leipziger Vilmos Szesz- és Cukorgyár Rt. Szentendrei-ut 67—69. számú telepén. Csodálatos módon a napisajtó csak néhány rövid sort szentelt a páratlanul álló eseménynek, holott

a megindított vizsgálat nagyfoku bűnös könynyelműséget és gondatlanságot állapított meg a vállalat terhére.

Az üzem szeszraktárában négy hatalmas hordó állott egymás mellett. Közülük kettő tele volt, a harmadikban még volt némi szesz, a negyedik azonban üres volt, illetve üresnek kellett volna lennie, mert csak így lehet tisztogatni. A tisztogatási munkálatokat a tartályba beelölgatott villanylámpák fénye mellett végezték. A villanyvezeték-ből szikra pattant ki, amely

lángra lobbantotta a tartály fenekén összegyülemlett szeszgőzt.

A következő pillanatban hatalmas dördüléssel felrobbant a tartály és a raktárhelyiségből

véresen támolgytak ki az ott dolgozó munkások.

A robbanás lángallobbantotta a helyiséget és miután tartani lehetett attól, hogy a szesszel telt tartályok is meggyulladnak, a tűzoltóság nagy készséggel vonult ki és egyórai megfeszített munkával sikerült is lokalizálniok a tüzet.

A mentők súlyos égési sérülésekkel szállították Sziogyártó István, Licenciás György, Bugyik János és Petruc István munkásokat a Margit-kór-

Ágoston Manó és titkára talán nem is várt fényes elégtételt kapott az elsőfoku büntető bíróságon s az ítélet bizonyára teljes mértékben kielégíti és megnyugtálja a jog, törvény és igazság minden barátját. S ezek után csak arra kell még választ kapnia a nyilvánosságnak, miért kellett ezt az ügyet mindenáron eltitkolni és miért nem közöltek az újságok egyetlen szót sem az annak idején még kinosnak látszó ügy kipattanásáról, az e körül fölkavart roppant izgalmakról, a rendőrségi eljárásról, az ügyészségi vádról, no és főképp a főtárgyalásról, ahol az előkelő terhelte és titkára beigazolta, hogy „közgazdasági érdekből” cselekedett és ezt a kétségtelen tény a bíróság is magáévá tette.

Mi volt itt titkolni és eltitkolni való?

házba. A sebesültek közül

Sziogyártó István pntéken belehalt sérüléseibe, a többinek állapota is életveszélyes.

Csütörtökön délelőtt tartották meg a helyszíni szemlét annak felderítésére, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség. A kerületi iparfelügyelő pntéken terjesztette be véleményét a főkapitánysághoz. Az iparfelügyelői szakvélemény szerint

a robbanást nagyfoku gondatlanság okozta.

A tartály fenekén nem lett volna szabad szeszmaradványnak lennie, mikor tisztítani kezdték, hanem azt előzetesen ki kellett volna teljesen üríteni. Így történt aztán — folytatja a szakvélemény, — hogy

a kipattanó elektromos áram érintkezésbe került a szeszgázokkal és azokat felrobbantotta.

A rendőrség az iratokat az iparfelügyelő jelentésével együtt áttette az ügyészséghez, hogy az indítsa meg az eljárást. Értesülésünk szerint az ügyészség legkésőbb szerdán adja meg az utasítást a rendőrségnek, hogy

a vállalat felelős vezetői és szakemberei közül kiket kell kihallgatni a halálos kimeneteli robbanás ügyében

és a kihallgatások után állapítják meg, hogy a gondatlanságból okozott emberölés és háromszoros súlyos testi sértés miatt ki ellen indul meg az eljárás.

Az 50 éves Phönix Életbiztosító a tavalyinál is kedvezőbb mérleget produkált

Középeurópa egyik legtekintélyesebb biztosító-intézete, a bécsi Phönix Életbiztosító Társaság most tartotta igazgatósági ülését, amelyen intézkedés történt a közgyűlés összehívásáról, a mérleg közzétételéről és az osztalék megállapításáról. Az igazgatóság úgy határozott, hogy az elért 775.000 schilling nettó nyereség után a részvények 5 százalékos osztalékban részesülnek, vagyis a 40 schilling névértékű részvények tulajdonosai szelvényenként 2 schilling dividendát élveznek. Az intézet, amely az idén ünnepli fennállásának félévszázados évfordulóját, négymillió schilling részvénytőkéket reprezentál, alaptőkéjének tehát 19 százalékát kereste meg tisztán. Az idei osztalékot azért állapította meg az igazgatóság kisebb mértékben, mert a nyereség tekintélyes részét a tartalékok dotálására fordítják. Az elért eredmény azért is respektabilis, mert az előző, gazdasági szempontból hasonlíthatatlanul kedvezőbb üzleti évben a nettó nyereség 17.000 schillinggel kevesebb volt, ami arról tesz tanúságot, hogy Phönix Életbiztosító 1931-ben nagyarányú fejlődésen

ment keresztül és üzletfeleinek számát is eredményesen növelte.

Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy a külföldi érdekeltségek és képviselők is határozottan jó üzleteredményt értek el. Vonatkozik ez elsősorban a magyarországi igazgatóságra, amely erőteljes propagandával egyre szélesebb rétegeket nyert meg a biztosítás gondolatának és föltötte kedvező eredményt produkált.

Itt említjük meg, hogy a Phönix, racionalizálási szempontoktól vezettetve, a közeljövőben magába olvasztja az Univerale Általános Biztosító Társaság bécsi és budapesti központjait. A Phönix oly módon került kapcsolatba az Univerale biztosítóval, hogy 1930-ban a Fortunának az Univeraleba való beolvadásakor egy svéd társasággal együtt garanciát vállalt a díjakért. Az Univerale 1896-ban alapították, alaptőkéje másfélmillió schilling. A magyarországi telep ügyvezető-igazgatója már meg is vált az intézettől és a fuzió munkálatai folyamatban vannak.

Tizenöt napra fogházra ítélték rágalalmazásért a Filtex ügyvezető igazgatóját

Esztendőök óta botrányos pereskedések folynak a Filtex Rt. körül. Jossuák tudvalevőleg betársultak a Weissberger Ferenc által alapított gyárba, majd Weissbergert és öccsét, akik éppen külföldi uton voltak, hamis vádakkal illették, ellenük bűnvádi feljelentést tettek s az alaptalanul meghurcolt emberektől megszerezték a birtokukban lévő részvényeket. Azóta kölcsönösen elkésredett pörlekedés folyik Jossuák és a Weissberger-fivérek között. Tavaly Jossuák tiz lapban nyíltéri közleményt tettek közzé, amelyben azt állították, hogy „a hatóságok által bebizonyított lopások és sikkasztások után, dacára a kiadott körözövényeknek, Weissbergerék megszöktek”.

E nyilatkozat miatt Weissbergerék sajtópört indítottak a Filtex Rt. ellen, amelynek részéről Schrecker Rudolf, a vállalat ügyvezető igazgatója, vállalta a szerzőséget. Először öt lapban közölt

nyilatkozat miatt került a büntetőtörvényszék Schadt-tanácsa elé Schrecker — akiről a főtárgyaláson kiderült, hogy büntetve volt — és 600 pengő pénzbüntetésre ítélték.

Most a másik öt lapban megjelent nyíltéri közlemény miatt vont a felelősségre a Schadt-tanács Schrecker Rudolfot. A tárgyaláson bebizonyult, hogy Weissberger Ferenc és Zsigmond ellen annakidején a hatóságok bűncselekmény hiányában megszüntették az eljárást. Dr. Halász Lajos miniszteri tanácsos, a Weissberger-fivérek jogi képviselőjének felszólalása után a törvényszék Schrecker Rudolfot bűnösnek mondta ki sajtóragalmazásban s ezért — büntetett előéletére való tekintettel — 15 napi fogházra, 1000 pengő pénzbüntetésre ítélte s az ítéletnek a lapokban való közzétételére kötelezte.

Felemelt alaptőkéjének 17 százalékát kereste meg az Egyesült Izzó

Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. e hó 25-én tartja évi rendes közgyűlését a Kereskedelmi Bank közgyűlési termében. Ez az aktus több lesz egy szokványos évi közgyűlésnél, mert az igazgatóság jelentése és a részvényesek elé terjesztendő mérleg arról számol be, hogy az Aschner Lipót kitűnő vezetése alatt álló amerikai stílusú nagyvállalatunk, nemcsak hogy diadalmasan állotta a krízis hullámverését, hanem olyan eredményeket is mutat fel, amelyek terjeszkedését és fejlődését igazolják. A nyugati nagy villamossági vállalatoknak immár egyenrangú versenytársa az Egyesült Izzó, amely az elmúlt üzletévben részvénytőke-emelést is hajtott végre s ezáltal anyagiakban is megizmosodva, változatlan kapacitással folytathatta a gyártást.

Nemzetgazdasági szempontból hatalmas eredmény, hogy a német villamossági ipar termékeit ugyszólván teljesen kiszorította az országból az Egyesült Izzó, ugyanakkor pedig exportja is rohamosan fejlődött. A mérleg impozáns adatainak tanúsága szerint ingatlanait és berendezéseit 20,076.664 pengőre (1930—31-ben 16,320.128

pengő), anyagkészletét és gyártmányait 7,225.733 pengőre (8,341.678 pengő) értékeli az igazgatóság, míg az értékpapírok és óvadékok állománya 9,915.581 pengőről 8,262.833 pengőre csökkent, a részvények mérlegértékelésére vonatkozó miniszteri rendelet alkalmazásával. Az adósok tétele 12,808.000 pengőről 23,307.125 pengőre emelkedett, bizonyítékul annak, hogy a vállalat a leglojálisabb hitel- és részletpolitika alapjaira helyezkedett. Ezzel szemben könnlevősegeit több, mint egymillió pengővel, 2,585.595 pengőre csökkentette az Egyesült Izzó.

A vállalat bruttó nyeresége 6,575.018 pengő, tehát csak 325.000 pengővel kevesebb, mint az előző üzletévben, a nettó jövedelem pedig 3,527.282 pengő (3,991.099 pengő), ami a részvénytőke 17 százalékos prosperitásának felel meg. A vállalat a fokozott takarékoság elvét szigorúan hajtotta végre, amikor az üzemi költségek és fizetések tétele 410.000 pengővel csökkentette, ugyanezzel azonban adói és illetékei 200.000 pengővel növekedtek.

tainak összeállításánál a legnagyobbfoku óvatosság és körültekintés nyilvánult meg. Az ingatlanokat, felszerelést, üzemanyagot és árukészletet 5,988.000 pengővel tünteti fel a mérleg, ami valószínűleg jóval alatta marad a tényleges értéknek. Az adósok tétele 120.000 pengővel emelkedett, a hitelezők 304.000 pengővel.

A kimutatott tiszta nyereség 111.629 pengő (1930-ban csak 12.252 pengő), ami a részvénytőke kétszázalékos jövedelmezőségének felel meg, ez pedig nagy szó egy ugyszólván várakozási állományba helyezett üzemnél, amely voltaképpen csak a felhalmozott árukészletek eladását végzi. Remélhetőleg ez a nyugalmi állapot a küszöbön álló gazdasági fellendüléssel véget ér és az Alumíniumérc Rt. újból elfoglalhatja iparunkban azt a helyet, amely őt, mint a Bauxit-holding alapítóját és fővállalatát megilleti.

Miért veszteséges a Drasche mérlege?

A Kőszénbánya's Téglagyár Társulat Pesten július 11-én tartott közgyűlésén terjesztette mérlegét részvényesei elé. A téglakartellnek az építkezéseket megnyomorító hatalma mellett egyenesen neveléses, hogy ez a nagyvállalat immár második esztendeje veszteséges mérleget produkál.

1930-ról 268.579, 1931-ről pedig 238.774 pengő veszteséget mutat ki, úgyhogy a 3 millió pengő részvénytőkének hatodrésze elveszettnek tekinthető. Pedig éppen az elmúlt üzletév mérlegének adatai bizonyítják, hogy nem annyira a piacban, mint inkább az irányításban kell lennie a hibának, hiszen az utolsó nyereséges üzletévben, 1929-ben (igaz, hogy akkor még más volt a vezérigazgató), 1,463.421 pengő bruttó üzemi jövedelem mellett 253.000 pengő volt a tiszta nyereség, tavaly pedig 777.841 pengő a bruttó jövedelem és mégis ennek a jelentős tételnek több, mint egyharmadrésze a veszteség.

Pedig a mérleg elkészítésénél minden lehetséges segédességet és korrekturát alkalmaztak: az ingatlanokat és felszereléseket 600.000 pengővel értékelték fel, az áru- és anyagkészletet 800.000 pengővel, könnlevősegeikből 400.000 pengőt meghaladó összeget hajtottak be, amit a hitelezők kielégítésére fordítottak, sőt még az adóhivatalban is szerencsésük volt, mert talán a Drasche az egyetlen nagy iparvállalat, amelynek adóját 113.000 pengővel leszállították. Mi hát akkor az abnormis veszteség oka? Csak nem az a szellem, amelynek gesztioiról oly sokat regélnek jólétesült körökben.

A Drávavölgyi Villamos Áramszolgáltató Rt. most publikálta az 1931-es üzletév mérlegének adatait. A lokális keretek között mozgó vállalat, amely már fennállásának első két évében tetemes veszteséget szenvedett, ezuttal 568 pengő netto nyereséget mutatott ki, míg bruttó üzemi nyeresége mindössze 248.000 pengő. Különös, hogy ez a jelentéktelen vállalat, amely teljes berendezését 43.000 pengőre taksálja, most — hír szerint — nagyobb arányú vállalkozásokba szeretne kezdeni és lépéseket tett Nagykanizsa város villanyáramszolgáltatásának elnyerésére. Alig hinnénk, hogy ezt a fontos és felelősségteljes feladatot meg is kapná a Drávavölgyi, amelynek anyagi felkészültsége legföljebb annyira terjed, hogy — a mérleg tanulsága szerint — több új közseg csatlakozásával az áramszolgáltatási előmunkálatokba nyolcezer pengőt investált.

Megjelent az új Nagy Magyar Compass. Most jelent meg a Nagy Magyar Compass 1932—1933. évi 56. évfolyamának I-ső kötete della Vedella Mihály, az Osztrák-Magyar Bank nyug. főtisztviselőjének szerkesztésében. A mű az idén a szokottnál valamivel később jelent meg, mert az intézetek nagy része az idén későbbben készítette el a mérlegét, mint azelőtt. A „Nagy Magyar Compass” szerkesztősége a könyv tradicionális, magas nívóját szemelőtt tartva, ehhez képest kitolta megjelenése időpontját, hogy ily módon az idén is a lehető legkövetkezőbb és legpontosabb mű kerüljön előfizetői kezébe. Az első kötet a pénzüzetek mérlegein és egyéb adatain kívül tartalmazza a minisztériumok legújabb szemlélyi adatait és költségvetéseit, az összes államok bankkamalláb kimutatását, az ország valamennyi pénzüzetének összesített mérlegeit, az 1931—32. évben megszünt pénzüzetek kimutatását, stb., stb. Az első kötet ára 40 pengő és megrendelhető a „Nagy Magyar Compass” kiadóhivatalában, Budapest, V. Alkotmány-utca 20. szám alatt.

A Magyar Hollandi Bank e hó 22-én tartja évi rendes közgyűlését, amelyen beterjesztésre kerül az 1931-es üzletév mérlege. A zárszámadás adatai arról tanuskodnak, hogy a pénzüzetet a kritikus gazdasági helyzet ellenére is eredményes működést fejtett ki. Könyvecskékre és folyószámlára elhelyezett betétei 3,012.274 pengőt tettek ki, ami alig 400.000 pengővel marad alatta az előző évi állománynak. A Magyar Hollandi Bank hitelkoreit kibővítette, úgy hogy váltótárcaállománya 2,725.324 pengőről 3,013.939 pengőre, az adósok tétele pedig 395.075 pengőről 623.756 pengőre emelkedett. Ugyanakkor a reeszkompt a kihelyezési állománynak csak 24 százaléka, 805.116 pengő, ami föltötte kedvező visszleszámitolási arányszám. A kimutatott tiszta nyereség 11.428 pengő. A szép eredmény Halász Miklós vezérigazgató kvalitásait dicséri.

Az Anglo-Danubian Lloyd Általános Biztosító Rt. bécsi központja 50.332 schilling netto nyereséget mutat ki mérlegében, a részvénytőke 10 százalékát. A Rudas Endre igazgató avatott vezetése alatt álló budapesti igazgatóság 7488 pengő nyereséget mutat ki, tehát ugyanannyit, mint a gazdasági szempontból sokkal kedvezőbb előző gazdasági évben. A magyarországi igazgatóság díjtartalékai az üzletév végén 77.094 pengőt tettek ki (1930-ban 71.967 pengő). Az intézet 11 vidéki városban tart fenn vezérügynökséget.

Kedvező mérleget produkált az Alumíniumérc Rt.

E hó 25-én tartja évi rendes közgyűlését a Bauxit Trust holdingvállalatának magva, az Alumíniumérc Bánya és Ipar Rt., amely az előző gazdasági évnél sokkal kedvezőbb mérleget terjeszt a részvényesek elé. Az alumíniumipacon világszerte észlelhető lanyhaság természetesen éreztette hatását a vállalat működésében is, amely éppen ezért nem használta ki bányáinak teljes kapacitását, hanem a raktáron levő anyagokból fedezte a szükségletet s éppen csak az elkerülhetetlenül szükséges anyagot aknázták ki.

Az üzemekben felhasznált új feltárási eljárások teljes mértékben beváltak és hozzájárultak az üzemi költségek csökkentéséhez. A mérleg ada-

Gonosz teru az osztrák bankok ellen

Mi lesz az új banktörvényben?

Die Wiener Wirtschafts-Woche, a Bécsben élő magyar újságíró, Szemere Pál kitűnő közgazdasági lapja legutóbbi számában külön mellékletként közli az osztrák kormány tervezetét az új banktörvényről. Annyira érdekes és tanulságos ez a tervezet, hogy szívesen leközölnék egész terjedelmében, de, sajnos, olyan hosszú a törvényjavaslat, hogy a szövegritzi publikáció nem áll módunkban. Jó kivonatan ismertettük azonban az osztrák tervezetet, amely remélhetően odaát is csak kísérlet marad, mert még a Kreditanstalt összeomlása és annak szörnyű következményei sem tehetik indokoltá ily drákói intézkedések törvénybeiktatását. Végre is a megmaradt osztrák bankok nem felelősek a Kreditanstalt katasztrófájáért, sőt éppen megmaradásukkal bizonyították be, hogy ellenük szükségtelen túlszigorú és az üzleti élet követelményeivel egyáltalában nem számoló törvényt hozni. Azt mondják különben, hogy az osztrákok a cseh tervezetet másolták le, a csehek viszont a német törvényből merítették.

Nálunk a pénzügyintézetek — mint tudjuk — megállták a helyüket és eddig legföljebb a leg-szélsőbb demagógia emlegetett banktörvényt, de sehol komoly helyen ilyen intézkedés terve sem merült fel. Ennek ellenére rendkívül tanulságosnak tartjuk az osztrák kísérletet, amely bizonyára a legnagyobb mértékben érdekli a mi szakköreinket is. Lássuk hát, hogy Ausztriában, ahol már eddig is sok pusztítást végzett a protekcionizmus erőszakolása, az államszocializmus különböző fajtája, mit terveznek a bankokkal.

Az osztrák törvénytervezet első fejezete

a mérlegkészítésről intézkedik

és elrendeli, hogy az üzleti év végeztével olyan világos és áttekinthető mérleget kell föllátni, amely az érdekelteknek a bank helyzetébe való teljes betekintést lehetővé teszi. Az erre vonatkozó előírásokat a pénzügyminisztériumnak van joga közrebocsátani. A bankok tartoznak évi zár-számadásukat minden üzletév végén haladéktalanul nyilvánosságra hozni, ezenkívül

minden negyedév végén legkésőbb a negyedik év végétől számított hat hét múlva,

végül minden hó 15-ig tartoznak az előző havi állapotról a Nemzeti Bankhoz, illetve a pénzügyminisztériumhoz kimutatásokat betérjeszteni. A korlátozott felelősségű társaságoknak és a magáncégeknek, amennyiben főként banküzletekkel foglalkoznak, kötelességükké tétetik évi mérlegüket és negyedévi számadásaikat a Nemzeti Banknak, illetőleg a pénzügyminisztériumnak bemutatni.

Az első fejezet második cikke

az üzletvitel ellenőrzéséről intézkedik.

Eszerint a bankok tevékenységét minden üzletévben a felülvizsgáló szervnek (Revisionsstelle) kell átvizsgálni; ugyanez a szerv vizsgálja fölül az évvégi zárószámadatokat is, amelyeket az intézet tartozik a felülvizsgáló szervnek meghatározott időben elküldeni. Ez a felülvizsgálat azonban nem korlátozódhatik arra, vajjon a mérleget külsőleg a ténylegnek megfelelően állították-e össze és hogy összhangban van-e a leltárral és az üzleti könyvekkel, hanem

az 1906-os törvény rendelkezései szerint kell a mérlegellenőrzést és vizsgálatot lefolytatni.

A felülvizsgáló szerveket a pénzügyminiszter jelöli ki s e feladat teljesítésére szolgálnak az ellenőrző intézetek. Ugyancsak a miniszter elrendelheti, hogy a bankok részére közös felülvizsgáló szerv létesíttessék, amelynek kötelezettségeiben az intézetek szintén a miniszter által megjelölt kvóta szerint vesznek részt. Ha több felülvizsgáló szerv van, akkor a bank közgyűlése állapítja meg, hogy melyik szerv elé kívánja terjeszteni az intézet zárószámadatát. Ha ezt nem tenné meg, akkor

a miniszter jelöl ki az intézet számára megfelelő Revisionsstellét.

Az első revízió az 1932/33-ik üzletévet illetően az 1933. év végéig kell megtörténni, de úgy, hogy a Revisionsstellének az 1932. év mérlegét is

meg kell vizsgálni. A revizoroknak lelkiismeretes és pártatlanul kell teljesíteni kötelességüket, ehhez képest a hatósági személyeket megillető különös védelemben részesülnek. A Revisionsstelle vezetőségének tagjai

teljes titoktartásra vannak kötelezve

mindazon tények tekintetében, amelyek törvényes hivatásuk teljesítése közben, vagy ezzel kapcsolatosan jutottak tudomásukra és amelyeknek titoktartása akár közérdekből, akár a felülvizsgáló bank érdekében ajánlatos, vagy pedig külön is hivatalos titok védelme alá helyeztetett. A titoktartási kötelezettség akkor is fennáll, ha a revizor szolgálati helyétől megvált. E téren a kötelességszegést, vagy a hivatali becsület megsértését ötezer schillingig terjedő pénzbüntetéssel, vagy a szolgálatból való elbocsátással büntetik.

A felülvizsgáló szervnek az üzleti év folyamán bármikor joga van revíziót tartani,

erre a célra a revizorok fel vannak jogosítva a bank irodahelyiségeibe belépni, minden könyvbe vagy iratba betekintést szerezni, felvilágosításokat kérni a felügyelőbizottság tagjaitól, valamint az intézet hivatalnokaitól is és

a pénzállomány, valamint az értékpapírok és más értékek állományát bármikor megvizsgálja.

A mérleg vizsgálatánál mindenkor a legutolsó revízió adataiból kell kiindulni. A felülvizsgáló szerv tartozik vizsgálatának eredményéről a bank vezetőségének és felügyelőbizottságának írásban jelentést tenni. Ha pedig valamely revízióval, vagy az évi mérleg vizsgálatánál a revizorok a törvény vagy az alapszabályok megsértését tapasztalták, kötelesek erről a pénzügyminisztériumot azonnal értesíteni. A revíziók és az évvégi felülvizsgálat költségeit magának a pénzügyintézetnek kell viselni.

A harmadik cikk

a hitelnyilvántartásról intézkedik

és e szerint a pénzügyminiszternek joga van rendeletileg intézkedni aziránt, hogy üzleti hitelek fölül egy, a miniszter által kijelölendő szervnél nyilvántartás vezettessék. Ugyancsak ez a rendelet fogja majd megállapítani, hogy a nyilvántartás céljaira milyen jogi és fizikai személyeknek kell majd adataikat betérjeszteni és állításaikat beléggel igazolni.

A negyedik cikk

az üzletévről

tartalmaz rendelkezéseket. E szerint minden bank ügyvezetőségének, lehetőleg a felügyelőbizottsággal egyetértésben, kötelessége lesz e törvény életbeléptetésétől számított egy év alatt ügyviteléről szabályzatot készíteni és azt a pénzügyminisztériumnak betérjeszteni. Az ügyviteli szabályzatnak tartalmaznia kell azokat az alapelveket, amelyeket a banknak üzletei vitelénél általában, de különösen

a kihitelezéseknél

figyelembe kell venni, nehogy a bank aktivitása és likvidálása veszélyeztetve legyen. Az üzletvitel általános elveit a miniszter rendeletileg szabályozhatja. A rendelet intézkedései természetesen figyelemmel lesznek a bankok által kultivált üzletágakra és a különböző üzletágak különös követelményeire. Az alapvető rendelkezéseknek a következő ténykörölményekre kell intézkedést tartalmazni: 1. Az adós által igénybe vehető hitel és a bank saját tőkeerejének viszonyára, 2. a bank saját és idegen tőkéjének arányára, 3. általános tartalékalapok és külön tartalékok képzésére, 4. Az állandó kihitelezéseknél lekötött pénzeknek a saját pénzeszközökhöz való viszonyára, 5. Arra vonatkozólag, hogy egy bank milyen előfeltételek mellett és milyen mennyiségben vásárolhatja, tarthatja tárcájában, vagy hitelezheti meg saját részvényeit. 6. Minő előfeltételek mellett folyósíthat hosszulejáratú és középlejáratú hiteleket. 7. Hogy minő likviditási tartalékkal kell rendelkeznie az Osztrák Nemzeti Banknál.

Az első fejezet ötödik cikke

a tilos üzleteket sorolja fel.

Tilos 1. áruüzletet folytatni, ez alól kivételt képeznek a bankkal összeköttetésben álló vállalatok bizományi üzletei és nyersanyagbeszerzései, valamint az alkalmi vétele és eladása olyan áruknak, amelyek a bank követeléseinek biztosítására szolgálnak. Az áruüzletek tilalma alá nem esnek azok az intézetek, melyek a törvény életbeléptetése előtt már ilyen tevékenységet alapszabályszerűen kifejtettek. 2. Tilos üzletet kötni, valamely banknak saját igazgatósági, vagy felügyelőbizottsági tagjaival, ugyszintén alkalmazottaival, valamint tiltva van ilyen ügyletek közvetítése is. Ugyanez áll a funkcionáriusok és alkalmazottak családtagjaira, ezekkel sem szabad üzletet kötni, ezeknek az ügyleteit sem szabad közvetíteni. Ilyen családtagoknak tekintetnek a feleség, valamint a közös háztartásban élő fel- és lemenő rokonok.

A tilalom azonban nem vonatkozik takarékbetétekre és letétekre,

valamint a hitelügylek bizonyos nemei tekintetében is megfelelő biztosíték és fedezet esetén kivételt lehet engedélyezni, de az így engedélyezett ügyletek sohasem lehetnek spekulatív jellegűek. 3. Mindenféle üzletből tilos a bank funkcionáriusainak, vagy alkalmazottainak nyereségrészesedést juttatni.

Ugyancsak tiltva van az is, hogy

a bank tantiémet biztosítson olyan igazgatósági tagjainak, vagy alkalmazottainak, akik leányvállalatoknál fejtenek ki tevékenységet.

A tilalom ellenére fölvevett tantiémeket a banknak vissza kell szolgáltatni és ezért az igazgatóság tagjai egyetemlegesen felelősek.

A második fejezet első cikke

az igazgatósági tagságokról

intézkedik. Eszerint valamely bank igazgatósági tagjainak, vezető tisztviselőinek vagy más alkalmazottainak nem szabad tiznél több belföldi társaságnál egyidejűleg igazgatósági tagsági, vagy felügyelőbizottsági tagsági állást viselni. A jogosan betöltött tagságokból eredő összes jövedelem a bankot illető összegek felét nem haladhatja meg.

A második cikk

a tulmagas járandóságokról

szól és részletesen felsorolja azokat az eseteket, amikor a bank változott viszonyaihoz képest a járandóságokat le kell szállítani. Így a leszállítás jogosultsága beállott, ha a revizorok akár az évvégi mérlegből, akár az évközi felülvizsgálatkor megállapították, hogy a bank tartalékait elvesztette, vagy pedig elvesztett az alaptőkének több mint husz százaléka. Ezekben az esetekben mindenfajta járandóság szerződés ellenére is leszállítható. Tulzott valamely járandóság, ha a bank teljesítőképességének nem felel meg. E cikk következő szakaszai választott bíróságról intézkednek, amely a különböző vitás esetekben ítéletet fog hozni.

A harmadik cikk

az igazgatóság felelősségének kiterjesztéséről

intézkedik és törvénybe kívánja iktatni, hogy olyan igazgatósági tagok és vezető tisztviselők, akik kötelességüket megszegték, felelnek a banknak okozott károkért és az ilyen kártérítési felelősséget vezető tisztviselőkkel szemben az igazgatóság, az igazgatóság tagjaival szemben pedig e törvény más hivatkozott intézkedései állapítják meg, ezeknek azonban visszamenő hatályuk nincs.

A következő fejezetek a létesítendő pénzügyintézet központról, az egyességi eljárásokról és a különböző felülvizsgáló metodusokról intézkednek, tartalmazzák továbbá a legváltozatosabb büntető intézkedések különféle rendelkezéseit. Ezekben

a szabadságvesztési büntetések általában 1—6 hónapig, a pénzbüntetések pedig 50.000 schillingig terjednek.

Veszteségben a gallér-kartell. A Joss M. és Löwenstein Rt. nem annyira gazdasági tevékenysége révén szokott hallatni magáról, hanem inkább azok az állandóan napvilágot látó hírek számolnak be róla, amelyek szünetlenül a gallér-kartell gründolásával hozzák összefüggésbe. Ugy látszik, e lázas kartell-alapítási tervek közepette az igazgatóság kevesebb gondot fordít tulajdonképeni hivatására s valószínűleg ennek tulajdonítható, hogy amíg ezelőtt 18 ezer, majd két és félezer pengő nyereséget mutatott ki, az idén 4939 pengő veszteséggel zárul a mérleg, ami annál különösebb, mert a vállalatnak tudvalevően nagy külföldi képviselők is vannak. Vagy talán már meg is kezdtek Jossék a gyakorlatban a kartellárok alkalmazását, anélkül, hogy a kartell létrejött volna és ez bosszulja meg magát a zárószámadásokban? Jobb lenne követni azt a bevált gazdasági elvet, hogy a köz-szükségleti cikkek árának csökkentése involválja a fogyasztás fokozását.

Több mint félesztendőre biztosítva van az ország sóellátása

Napok kérdése a Németországgal való szállítási egyezmény megújítása

Az utóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, hogy az ország sóellátása bajokba jutott. A sajtot is élénken foglalkoztatták ezek a jelentések, amelyek szerint a Németországból irányuló sóimport megakadt és a sójövődék budapesti és újpesti raktárai üresen állanak. Évi 8000 vagon volt az a mennyiség, amit Németország behozott hozzánk, de ezen a kontingensen túlmenően állandóan tartalékokról is gondoskodás történt, hogy ha bárminő fennakadás adódna elő a szállításban, zavarok ne következzenek be. Már most — az elterjedt hírek szerint — hetek óta egyetlen uszály német só sem érkezett Magyarországra és pedig azért nem, mert az újonnan alakult német kormány, illetve az ezzel járó politikai és gazdasági rendszerváltozás következtében kölcsönösen akadályokat támasztottak az érdekelt kormányok, s mert Németország nem akceptálta a magyar mezőgazdaság kívánságait és feltételeit, megszűnt a sószállítás is. A kompenzációs tárgyalások eredménytelensége folytán most mindkét állam exportja kárát látja a kiéleződött helyzetnek.

Természetesen ezzel a hírrel egyidejűleg vad és fantasztikus híresztelések is terjedtek el, amely szerint

az ország teljesen só nélkül áll, ami katasztrófális következményekkel járhat, ha idejében nem sikerül a rekompensációs megállapodást tető alá juttatni.

Hogy a nagyjelentőségű problémát olvasóink előtt tisztázzuk, a legilletékesebb tényezőhöz fordultunk, akinek felvilágosítási alapján a következőket közölhetjük:

— Több mint egy évtizede, a magyarországi sóbányáknak idegen impérium alá történt kerülése óta, az ország sószükségletét Németország látta el. A német só nemcsak az áru minősége, hanem a szállítás tökéletes megbízhatósága és ár szempontjából is a legmegfelelőbb volt, szemben a többi számbajöhető európai állam árujával. Az ország sóellátása egy évtizeden keresztül sima precizitással bonyolódott le, és ez okozta, hogy a só-jövődék ragaszkodott ehhez a beszerzési forráshoz, holott más államok is tettek szállítási ajánlatot, elsősorban Ausztria, Lengyelország és Románia. A kincstár azonban — a kitűnően bevált behozatali rendszerre való tekintettel — a más oldalról eredő kísérleteket elhárította magától.

Legelsősorban Románia jött volna Németország kikapcsolása esetén számításba,

hiszen Trianon előtt a ma Romániához tartozó bányák látták el az ország szükségletét, ennek a megoldásnak azonban speciális nehézségei voltak. A romániai sóbányák ugyanis már nincsenek abban az állapotban, amelyben a monarchia idejében voltak, hanem elhanyagottak, úgy hogy a só jósága is problematikus lett volna, s egy kétesértékű, esetleg be nem való megállapodásért nem áldozhattuk fel a meglevő egyezményt. Amellett pedig sok kérdés fért az áru szállítóképességéhez is, úgy hogy ezt a fontos monopolisztikus cikket fiskusi szempontból se lehetett volna bázisozni egy nem százszázalékosan biztos megállapodásra.

A gabona katasztrófális áresése, az elhelyezési piacok hiánya és az ország súlyos gazdasági helyzete arra kényszerítette a magyar kormányt, hogy új elhelyezési piacokat keressen és teremtsen mezőgazdasági fölöslegeinknek. Így merült fel az a gondolat, hogy

Németország nyújtson agrárterményeinknek különleges kompenzációkat a sóbehozatal ellenében.

Evégből tárgyalások indultak meg, azonban az erősen agrárjellegű új német kormány elutasító álláspontot foglalt el és nem fogadta el ajánlatainkat.

Ezért akadt meg a sószállítás, de a tárgyalások tovább folynak s a legújabb hírek szerint, már a közeli napokban esedékes meg egyezéssel kecsegtetnek.

Bár a sóellátás ügye még nem nyert elintézt, de a kormány inkább vállalta a szállítások megszüntetését, mintsem hogy feladja agárérdekeit. Előreláthatóan a sóellátás rövidesen visszazökken a rendes kerékvágásba, de addig is meg-

nyugtathatjuk a közvéleményt, hogy aggodalomra egyáltalában nincs ok, mert a jövődék raktáraiban — minden eshetőségre készen — állandóan négy—ötezer vagon só tárol, amely az ország szükségletét hat—nyolc hónapra bőségesen biztosítja s így nem kell attól tartani, hogy bármilyen fennakadás következhetne be az ellátásban.

A német sóimport megakadásával kapcsolatban több erdélyi és óromániai lapban oly értelmű hír jelent meg, hogy a magyar és román kormányok közt megegyezés jött létre, amelynek értelmében a román sójövődék fogja a jövőben biztosítani Magyarországot sószükségletét s az első 500 vagon só t próbaképpen már utnak is indították.

Kamatmentes előleget kapott a bolétára a Futura

Komoly bonyodalmakkal fenyegető ellentétek a fővárosi és vidéki malmok között

A gabonapiacra állandó, sőt állandósult bizonytalanság uralkodik, amelyet még csak fokoztak az elkészt aratás, a földmívelésügyi minisztérium rendkívüli vetésjelentéséből ismeretessé vált károk és a külkereskedelmi téren beállott kedvezőtlen változások. A bizonytalanság és a pénztelenség folytán stagnál a gabonauzlet, a kőtések lanyhák, az érdeklődés csekély és a gabonakereskedők és exportőrök akasztófahumorról konstatálják:

szerencse a szerencsétlenségben, hogy az aszály és a rozsdakárok miatt a termés mindössze 16 millió métermázs volt,

mert ez a mennyiség könnyen elhelyezhető, lévén a belföldi fogyasztási- és vetőmag-szükséglet hozzávetőleg 13 millió mázsa, valami lemege a téli inségakcióra, a maradáknak pedig igazán nem nehéz piacot találni. Az üzlet mégis pang, a kormány tétovázó magatartása, a boléta körüli kapkodás miatt. A kereskedelem nincs abban a helyzetben, hogy őrlelőse előlegezze a bolétát s ilyen körülmények között nem is indulhat meg a tényleges kínálat. Az ország számottevő gabonacégei hetek óta kísérleteznek, hogy megfelelő megoldást találjanak a boléta finanszírozására. Felmerült az a terv, hogy a kereskedő adjon bont a gazdának, aki leszállítja a gabonát és őrlelőse után a malom váltja meg a gabonaszelvényt készpénzzel, amit aztán a kereskedő eljuttat a termelőhöz. Hasonló módon bonyolódna le a termésexport is, amelynek a bolétamegváltási anyagi részét viszont a postatakarékpénztár bonyolítaná le.

Mindez azonban egyelőre csak terv és jámbor óhajítás, mert illetékes helyről semmi olyan lépés nem történt eddig, ami akár csak egy gondolattal is elősegítette volna az értékesítés munkáját. Az egyetlen pozitívum mindaddig csak az, hogy

a Futurának kölcsönt boesátottak rendelkezésre, hogy abból fedezze bolétaszükségeit.

Tudvalevő, hogy a Futura milyen felbecsülhetetlen szolgálatokat tett az elmúlt esztendőben a termelőknél a kényszervásárlások lebonyolításával és a termésfölöslegeknek külföldön történt plazírozásával. A földmívelésügyi minisztérium helyénvalónak tartotta tehát, hogyha már a kereskedelem zavarokkal küzd a boléta megváltása miatt, lehetővé tegye ennek a kitűnően funkcionáló s az egyes vidékeknek helyi ismereteivel tisztában levő szervezetnek a leartott gabona megvásárlását. A Futura tehát ezidén is voltaképpen intervenciós vásárlásokat hajtott végre, amennyiben felveszi a termésnek azt a részét, amelyet a magánkereskedelem anyagiak híján nem tud megvásárolni.

A bolétával kapcsolatos anarchisztikus állapotokat mi sem jellemzi jobban, mint az az értekeztet, amelyet az elmúlt héten a kereskedelmi minisztériumban tartottak Hankovszky osztálytanácsos elnökletével a fővárosi és vidéki malmok

Ez a jelentés arról is beszámol, hogy a szállítás kompenzációs alapon történik s Magyarország ellenértékképpen szivarkapapirt és hüvelyt fog exportálni Romániának.

Olyan helyről, ahol a kincstár intencióit a legjobban ismerik, úgy informáltak bennünket, hogy

ez a hír nem felel meg a valóságnak.

A román sójövődékekkel tárgyalások nem folytak és nem folynak, ellenben egy magyar érdekeltség már huzamosabb ideje azzal a kéressel ostromolja a kincstárt, hogy bizzák meg a sóellátás megszervezésével, amit rekompensációs alapon bonyolítana le Romániával. A kincstár — csak-hogy az ajánlat alaposágáról és realitásáról meggyőződjen — kérdést intézett a román sójövődékhez, ahonnan azt a választ kapta, hogy

a sójövődék senkinek sem adott megbízást a közvetítésre, s amennyiben a magyar kormány hajlandó lenne a tranzakció lebonyolítására, azt is közvetlenül, közvetítők kizárásával, tárgyalja le a jövődékekkel.

Ezek után talán mondani is fölösleges, hogy a sójövődék raktáraiba nem hogy ötszáz, de egyetlen vagon román só sem érkezett, s a hír nem egyéb az érdeklődők által feleresztett kísérleti léggömbnél, annak kipuhatólására, hogy milyen érzülettel fogadnák a két állam kormányai az általuk ajánlott ügylet létrejöttét.

delegátusai. Ismeretes az a harc, amelyet az ellenőrzés miatt a vámmalmok folytatnak a kereskedelmi malmokkal és ennek az ellentétnek nyíltan hangot is adott a vidéki malmok Jutassy nevű képviselője, aki ápertén kijelentette, hogy akár milyen ellenőrzés alá is helyezik a vámmalmokat, *ők mégis kénytelenek lesznek „lopni“*, mert más eszközzel nem tudják fenntartani üzemeiket és egzisztenciájukat.

Mindezek ellenére belátja, hogy a fővárosi malmoknak igazuk van, de nem hinné, hogy eredményt tudnának elérni.

E szokatlan bejelentés után szólásra emelkedett Stur Sándor vezérigazgató, a fővárosi malmok egyesületének elnöke és az izgalomtól remegő hangon azt mondta, hogy a *vidéki malmok delegátusának szavai után minden további békéltető eljárás fölösleges* s a maga nevében máris kijelenti, hogy

ilyen körülmények között soroksáriuti malmát üzembe se fogja helyezni.

Exportkilátásaink egyelőre változatlanok, mert az osztrák védvámok és a behozatali tilalom nem terjednek ki a buzára és rozsrá, legalább is augusztus 15-ig, amíg a kliring-egyezményt prolongálták. Eddig az időpontig előreláthatólag már lebonyolódott az export oroszánrésze és remélhető, hogy sikerül megegyezést is létesíteni Ausztriával. A helyzet az, hogy lényegesen jobb helyzetben vagyunk Jugoszláviánál és Romániánál, ahol még a mienknél is kedvezőtlenebb a termés, azonfelül pedig rosszabb sikértartalma is.

Külön meg kell emlékezni a tengeripiacról, amely az elhibázott intézkedések következtében legfájdalmasabb pontja lett kereskedelmünknek. Tudvalevő, hogy a tengeri behozatalát a kormány megtiltotta, illetve behozatali engedélyhez kötötte. Ez az intézkedés teljesen tönkretette a sertéshizlaltat, a piacon pedig a remélt ellentétes hatást váltott ki, mert

a tengeri ára nemhogy visszament volna, hanem 14 pengőről 19 pengőre emelkedett.

Amellett a legtöbb vállalatnak, amelynek sikerült behozatali engedélyt szerezni, nincs devizája. Így a Magyar Mezőgazdák Szövetsége, mely 150 vagonra kapott behozatali engedélyt, most kísérletezik azzal, hogy a repcekivitel ellenében devizához jusson s ha elkésve is, lebonyolíthassa az üzletet.

Ezt a helyzetképet festhetjük a gabonapiac szorongatott helyzetéről. A kereskedők remélik, hogy a kormány mielőbb rendezi a boléta körüli bizonytalanságot és lehetővé teszi, hogy a kötések végre szélesebb keretek között indulhassanak meg.

MPK HORTOBÁGYI JUHTURÓ MPK

Hol maradnak a biztosítók?

Miért nem járulnak hozzá a Szavalossági Bank tőkéjéhez

A Magyar Szavalossági Bank ötvenmilliós alap-tőkéjét még mindig nem sikerült összehozni. A gyáripár részére fönntartott hozzájárulás csak kis részletekben folyik be és olyan nehézségekkel, amit a mostani gazdasági viszonyok csak részben indokolnak. Ugy látszik, hogy a tőkeerős tényezőkben nincs meg a kellő meggyőződés a Magyar Szavalossági Bank hivatásának fontosságára, már pedig a mi felfogásunk szerint nincs oly gazdasági tényező Magyarországon, amelynek szempontjából a vidéki hitelélet szilárdsága és biztonsága közömbös lehetne.

Nem értjük, hogy a tőke összehozásánál miért nem gondol újra senki a magyar biztosítási intézetekre. Laptársunk, a *Gazdasági Hírlap* már igen helyesen, a kincstárjegyek elhelyezésével kapcsolatban felhívta a figyelmet a magyar biztosítótársaságokra és reméljük, hogy illetékes helyen rá is fogják szorítani a társaságokat kötelességük teljesítésére.

Még sokkal érthetlenebb, hogy a Magyar Szavalossági Bank tőkeszükségletének előteremtésénél

nem gondoltak a biztosítótársaságokra, holott hát ennek az intézménynek valósággal pionirjai a vidéki bankok és takarékpénztárak, ezek nélkül a mi sajátos magyar viszonyaink között alig lehet elképzelni a biztosítási üzletszerzés megfelelő funkcionálását. Megfelelő üzleti erkölcs és felfogás mellett maguknak a biztosítótársaságoknak kellett volna elsőként megjelenni a zöld asztalnál, mikor a Magyar Szavalossági Bank létesítése szóba került és azt mondani: itt vagyunk, segíteni akarunk, nekünk életérdekeink fűződnek ahhoz, hogy a vidéki hitelintézetek a válságon átmentessenek.

A biztosítótársaságok azonban ezuttal sem jelentkeztek, homokba dugták a fejüket és sajátosgoképpen az illetékes tényezők még mindig nem kérdezték meg: hol vannak a biztosítók, miért vonják ki magukat még akkor is, mikor közvetve az ő vitális érdekeikről van szó. Csodálkozunk, ha a kormányzati tényezőkben nem volna meg az erőly ennek a tartózkodásnak a megtörésére és ha nem tudnák rászorítani a biztosítótársaságokat kötelességük teljesítésére.

A Pénzüntézeteti Központ ellenőrzése alá kerülnek az építő-takarékok

Többbizben részletesen beszámoltunk A Pénzüvilág hasábjain a gombamódra elszaporodott ugynevezett „építő-takarékszövetkezetek” működéséről és azokról a hangzatos, sokatmondó kommunikékról és reklámciikkekről, amelyek a közgazdasági téren járatlan kistökéseket olyan nyilvánvalóan megvalósíthatatlan szölamokkal vezették félre, hogy egyetlen pillanatig sem táplálhattunk kétségeket ezeknek a vállalatoknak a strukturájait és üzleti elveit illetően. Alkalmunk volt bepillantást nyújtani ezeknek a szövetkezeteknek üzletmenetelébe és számadásaiba is, amelyekből kiviláglott, hogy

a nagy garral hirdetett családi házak építésére, illetve építési kölcsön folyósítására csak végszükség esetén került sor, amikor az ügyfél már bűnvádi feljelentéssel fenyegetődzik,

ellenben annál busásabb tételeket könyvel el az igazgatóság költségek, jutalékok, tantiémek és hasonló címenek. Beszámoltunk egy építő-szövetkezet közgyűléséről is, amely a felháborodott kisemberek támadása folytán botrányba fulladt, mire egy másik rivális vállalkozás úgy kerülte el a felelősségrevonást, hogy

a közgyűlést csak a hivatalos lapban hirdette meg,

amelyet tudvalevően a legkritikább esetben szoktak olvasni az altisztek, kofák, kisiparosok és a szövetkezet egyéb részjegyzői, ellenben egyenként elfelejtette értesíteni őket a közgyűlés időpontjáról és így történhetett meg, hogy

az immár ötödször meghirdetett közgyűlés mind a mai napig nem hozhatott jogérvényes határozatokat.

Amikor felhívtuk a rendőrség és a királyi ügyészség figyelmét ezekre az anomáliákra, szóváltattuk azt is, hogy közhiteli szempontból milyen káros az építőszövetkezetek működése. Ezek a liliputi vállalatok tudniillik voltaképpen

burkolt formában betétgyűjtést végeznek, ami pedig csak a Pénzüntézeteti Központ kötelékébe tartozó bankok és takarékpénztárak privilégiuma. Amellett pedig, hogy milyen eszközökkel akvirálnak ügyfeleket ezek a vállalkozások, elegendő arra rámutatni, hogy egy másfél éve működő építőtakarékszövetkezet megalakítása óta egy olyan telken ígér az avatatlan kispolgároknak családi házakat, amely telek még ma is a székesfőváros tulajdona és sem a szövetkezet, sem pedig más részéről vételi ajánlat, vagy legalább érdeklődés nem érkezett eddig a polgármesteri hivatalhoz.

A német kormány félesztendővel ezelőtt erőlyes kézzel nyúlt bele a több, mint kétezer főnyire szaporodott építőtakarékok dzsungelébe. Speciális reviziós bizottságokat alapított, amelyek töviről-hegyire felülvizsgálták a szövetkezetek gesztioit és működésük már az első hónapban azzal az eredménnyel járt, hogy

24 szövetkezet működését betiltották, tizenhatot pedig fuzióra utasítottak.

Ez az erőlyes és határozott lépés, amely a sokkal fejlettebb németországi közgazdasági viszonyok mellett is lesújtó képet mutatott az építő-takarékszövetkezetek működéséről, arra készítette a magyarországi illetékes tényezőket, hogy szintén folyamodjanak azokhoz a szükséges teendőkhöz, amelyek megvalósítása esetén rendet lehetne teremteni a darázs-fészkekben.

A TÉBE helyiségében pénteken este bizalmas jellegű értekezletre gyűltek össze a fővárosi nagybancok delegátusai. Az értekezlet az építő-takarékszövetkezetek ügyével foglalkozott és jellemző, hogy azért fogadott szigorú diszkréció az értekezlet minden résztvevője, mert a luft-szövetkezetek igazgatósága neszét vette a készülő rendszabályoknak és

minden követ meg szándékozott mozgatni, hogy befolyásos protektorai révén továbbra is szabad gazdálkodást és garázdálkodást biztosítson kised vállalkozásának.

Szerencsére, amikor ezek a sorok napvilágot látnak, a TÉBE értekezletén elhangzottak memorandum formájában már Korányi pénzügyminiszter előtt fekszenek. Az értekezleten — értesülésünk szerint — szenvedélyes kifakadások hangzottak el, amelyek lényege az volt, hogy közhiteli szempontból türhetetlen, hogy amikor a legkisebb vidéki bank és takarékpénztár is szigorú ellenőrzés alatt áll,

a suttymban betéteket gyűjtő és az ügyfeleknek légvárakat ígérő építő-takarékszövetkezetek szabadon, minden felügyelet és ellenőrzés mellőzésével működhetnek.

Több konkrét esetet is felhoztak az építőszövetkezetek működésével kapcsolatban és szóváltették azt is, hogy egy legutóbb öngyilkossá lett szövetkezeti igazgató manipulációi révén többszáz kisember vesztette el összekuporgatott filléreit,

azonnali intézkedésre van tehát szükség, amely gátat vessen a takarékszövetkezetek nyaklő nélküli működésének és további elburjánzásának.

Először az a gondolat merült fel az értekezlet

résztvevőinek sorában, hogy az építő-takarékokat a Biztosító Intézetek Felügyeleti Hatóságának ellenőrzése alá helyezték, miután a szövetkezetek taggyűjtése és a tagok időszaki befizetései meg egyeznek a biztosítóintézetek díjfizetéseivel. Végül azonban győzött az az álláspont, hogy miután a takarékszövetkezetek kimondottan betétgyűjtéssel foglalkoznak, sőt egyesek csak egy általuk ismert és egyébként titokzatosság fátyolába burkolt sorsolási módszer alapján juttatják feleiket építési tőkéhez — ha nem most, akkor tiz esztendő múlva. —

a szövetkezeteket a legszigorubb ellenőrzés alá kell helyezni, ahire legalkalmasabb a Pénzüntézeteti Központ revizori osztálya.

Tudvalevő, hogy a P. K. a legrigorozusabban kezeli a bankügyeket és ha bármelyik banknál, vagy takarékpénztárnál rendellenességnek jön nyomára, megvonja a bankári engedélyt és a kérdéses intézetet törli tagjai sorából. Kétségtelen, hogy

a P. K. reviziója egyesapásra meg fogja tizedelni a piacon grasszáló építő-takarékszövetkezeteket

és legfeljebb azok maradnak meg, amelyek hajlandók a tradicionális magyar bankári tisztesség keretein belül működést kifejteni.

Az erre vonatkozó rendelet még július havában megjelenik és a rendelet kiadását megelőzően a P. K. revizorokat küld ki Németországba, hogy tanulmányozzák az ottani ellenőrző-bizottság működését, és a szerzett tapasztalatok alapján hajtsák végre nálunk is a tisztogatás munkáját.

Az Angol-Elemi Biztosító Rt. (Wien) most publikálta mérlegét, amely a tekintélyes intézet forgalmának és ügyfeleinek fokozásáról tanuskodik. A régi, prononszirozott biztosítótársaság 1,047.968 schilling tiszta nyerséget mutat ki, a befizetett részvénytőke 29 százalékat, ami szinte egyedülállóan páratlan esemény. Fölötte öröndetes, hogy a társaság magyarországi fiókigazgatósága is olyan mérleggel vonult ki, amely messze tulszárnyalja az összes eddigi üzletévek eredményeit. A magyarországi fiók folytatására szánt 50.000 pengő tőke mellett 19.912 pengő a netto nyereség, százalékban kifejezve 39.8 per cent. Nem csalódunk, ha ezt a nagyarányu fejlődést Fruchter Lajos vezérigazgató agilitásának és kiváló szervezési képességeinek tudjuk be, aki módját találta annak, hogy a kritikus idők ellenére is fejlessze az intézetet.

A Hofherr—Schrantz—Clayton—Schuttleworth Magyar Gépgyári Művek Rt. 1931. évi mérlege az értékcsökkenési tartalékalap 289.221.17 P összegü dotálása után 3,291.567.21 P veszteséggel zárult. — Az igazgatóság javasolni fogja a veszteségnek a tőketartalékból való leírását, amely leírás után a vállalat mérlege kereken 9½ millió pengő saját tőkét mutat ki, mely összegből 5 millió pengő alaptőkére, a többi pedig tartalékalapokra esik. A mezőgazdasági válság folytán előállott rendkívüli mérvü forgalomcsökkenést a társaság a rezsikiadások leépítésével, valamint az új üzletágak felvétele útján igyekszik ellensúlyozni.

Autóbajnokunk, Hartmann László külföldi gyorsasági versenyei mellett továbbra is résztvesz a nagy versenyekkel kapcsolatos csillagturákon. Legutóbb a Nürnberg Ringre, majd a Kesselberg európbajnoki versenyhez rendezett csillagturákon vett részt, 1200 km-en felüli távolságról indulva és mindkettőn pontosan, napi 500 km-es teljesítménnyel érkezett a célba. Utjain most is „Lardoline Ricit BB” olajat használt. Örülünk, hogy a magyar sportember eredménye egyszerűsmind a magyar motorolajgyártás diadalát is jelenti.

Ötvenéves jubileumát üli a Magyar Papiripar. Most tartotta ötvenedik rendes közgyűlését egyik legnépszerűbb iparvállalatunk, az Első Magyar Papiripar Rt. A nagymultu vállalatot 1882-ben alapította Herz Vilmos királyi tanácsos, akinek fia, dr. Herz Henrik áll ma is, mint vezérigazgató, a Papiripar élén. A vállalatnak 1914 előtt Nagyszlaboson és Özörényben papirgyára, Pelsőcön cellulosegyára volt. Ma — a területi változások következtében — csak a Zernesti Papirgyár Rt. tartozik tulajdonába, míg a diósgyőri papirgyárnál érdekeltsége van. Az 1931 évi mérleg 77.443 pengő tiszta nyereséget mutatott ki 600.000 pengő részvénytőke mellett. A brutto üzemi jövedelem növekedett az 1930 évihez képest, de a dekonjunktura miatt 56.432 pengőt volt kénytelen behajthatatlan követelések címén leírni az igazgatóság. A kedvező üzletteredmény dr. Herz Henrik vezérigazgató működését dicséri, aki nagynevű apjának szellemében vezet a félévszázados multu vállalatot.

Összinte helyzetkép a Bata-művekről

Hogyan dolgozott a cseh cipőkirály?

„Kétmilliárd ember él a föld kerekén és a világ cipőszükséglete mégis csak kilencszázmillió darab” — ennek az alapvető igazságnak felismeréséből indult ki és nőtt fordí méretekké a tragikus végű cseh nagyiparos és vele együtt a zlini cipőgyár. A cipő közszükségleti cikk s ha a föld minden lakója évente legalább egy pár új cipőt nem vásárolhat, annak mélyen fekvő gazdasági okai lehetnek. Bizonyára nem a termelőben, hanem az előállítóban és a kereskedőben van a hiba, már pedig, ha így áll a helyzet, akkor az iparnak ezen a terén még anarchisztikus, megszerzésre szoruló erők tombolnak. A gyártás rendszerbe való beillesztése, az eladási árnak a minimálisra való csökkentése, a cipőiparban a vertikális rendszer trósztszerű kiépítése — kommunális alapon — ez volt a bázisa Bata nagy életművének.

Elhagyva a kezdet legendaszerű képeit: hogyan lett a kis papucsosmesterből cipőgyáros, hogyan tanulta meg és sajátította ki Amerikában a racionalizált gyártási metódusokat és hogyan jutott hadseregszállításai révén tőkéhez — nézzük az ügy materiális, szigorúan statisztikai oldalát. Csehszlovákia gazdasági önállósulásától elválaszthatatlan Bata Tamás neve és Csehszlovákia közgazdaságának a krizissel még ma is dacoló alapjait *Englis* pénzügyminiszter vetette meg, amikor szakítva elődjének, az agyonlőtt *Rasin*-nak pillanatnyi sikereket felmutató inflációs politikájával, stabilizálta a szokolt. Az összes környező államokban az infláció csak ekkor kezdte élni igazi virágkorát, a százazres, milliós és milliárdos bankjegyek értékét, amikor Csehszlovákiában 20 fillér lett egy skatulya gyufa és 25 fillér egy péksütemény. A rendszer stabilitását igazolja, hogy ennek a két közszükségleti tárgynak az ára azóta — tíz esztendeje — se változott, de a konszolidáció haladását talán még frappánsabban demonstrálják Bata zlini gyárának fejlődése és cipőárainak alakulása.

1922-ben 220 korona volt az ára annak a cipőnek, amit a cseh kispolgár visel. Franciaországon kívül talán Csehszlovákia az egyetlen európai állam, ahol a tökéletességig fejlődött a polgári önbizalom fogalma és ahol a polgár nem szégyenli, hogy — burzsoá, hanem büszke rá. Egyformán kispolárnak érzi magát a köztársaság elnöke és a kisiparos, de polgári erényekkel ékeskedik a bankvezér és az iparmágnás is. Aki a pesti City aranyifjainak báros, költekező, demimondén al-lírujait ismeri, el se bírná képzelni, hogyan él és ruházkodik egy prágai nagybank, vagy iparvállalat vezetője, szóval egy *Stein* Emil, vagy *Vida* Jenő-szerű és kapacitása egyéniség. El se bírná képzelni, hogy életében nem fordult még meg egy mulatóhelyen (amit Prágában csak a külföldiek és — a felvidéki magyarok látogatnak), hogy készenvelt, de jóminőségű ruhában jár, hogy este belül a kisiparos, vagy a sofőr mellé a barátok pincéjébe s ott terítettlen faasztalnál, kőkorsóból issza a habzó sört és eszi hozzá a papírban magával hozott hentesárut. Ismerni kell a cseh polgárt, hogy megérthessük Bata nagyságának titkát. A cseh polgár takarékos és ezért igényeit teljesen kielégíti az olcsó cipő is, ha jó, de eszébe se jutna, hogy mérték után is lehet csináltatni lábbelit. A miniszter is a Bata kész cipőit hordta, az utcaseprő is, azt az átlagminőséget, amit a kis gyár ekkor még 220 koronáért hozott forgalomba. A szokol megszilárdult, a lakosság életstandardja emelkedett és Bata ahelyett, hogy emelte volna az árakat, a következő évben lement 119 koronára a konzumcipővel.

1924-ben 3000 munkást foglalkoztatott a gyár és napi kapacitása 14.000 pár volt. Most már tökéletes számtani haladványt mutat a gyártás hullámvonala. 1925-ben 4500 munkás 25.000 pár cipőt állít elő naponta, 26-ban már hater az létszám és 35.000 a kvantum. 1928 végén 12.000 munkás 75.000 cipőt gyárt, de ekkorra már a 119 koronás cipő ára 59 koronára csökkent. Nem sokkal később már 20, majd 30.000 főre rug a munkáshadsereg létszáma és 120—150.000 darabra a cipőké. A gyár monumentális arányokba szökken 1930-ban: a napi kapacitás közel négyszázezer cipő.

Nemcsak Európa, hanem az amerikai cipőipar is védvámokkal kénytelen védekezni Bata mindent elsodró erejű expanziója ellen. De a cipőkirály nem hagyja magát. Elveszti a német piacot, erre elhatározza, hogy gyárakat létesít Németországban. Nem kap telepítési engedélyt, erre

összevásároltat hat cipőgyárat. A kereskedők nem veszik át áruját, erre megnyitja ott is a saját, jellegzetes, feketebetűs, fehér cégtáblás elárusítóhelyeit. De a németek tanultak tőle: meghonosítják, ha szerényebb keretek között is, a tőle tanult módszereket és leszállanak a cipő indoklatlanul magas árával. Amint nálunk is, amint hirtelen terjedt, hogy Bata bevonul Magyarországra, a gyárosok furorét csinálták az olcsó, 10—12 pengős cipőkkel.

A zlini gyár munkarendszeréről, a kollektív együttműködésről, a nyersanyag-, a termelési- és az eladási üzemek önállóságáról, a munkásokat fokozott készségre serkentő részesedési társasviszonyról már sokat írtak a lapok. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal 1929-ben kiküldöttével vizsgáltatta felül a zlini mintatelepet s ez a par excellence a második internacionáléhoz tartozó intézmény is elismerő szavakkal áldozott a cipőkirály elgondolásának és rendszerének, holott Bata nem tűrt meg semmilyen szakszervezethez tartozó munkás a telepén. Pedig Batánál minden munkásnak jogában állott bizonyos mennyiségű „elfuserált árut” is csinálnia, mert a cipőkirály azt tartotta, hogy az ember nem gép. Ha az előírt mennyiségnél kevesebb hibát csinált, azt javára írták, amennyivel többet, azt levonásba helyezték a fizetéséből. A fizetés a kétszerese a magyarországi átlagos munkabéreknek, de a munkás költségei sokkal kevesebbre rugtak, mert Bata bérházaiban és villáiban lakott, a főnök által termelt és önköltségi áron forgalomba hozott élelmiszereket fogyasztotta.

Akkor se hagyta el a reménység, mikor Európa a gazdasági krizis és a fokozatos gazdasági elzárkózás miatt megszűnt elhelyezési terepnek lenni. Bata nem függött bankoktól, mert nem vett igénybe hiteleket, hanem a munkások betétjeit forgatta. Ez év tavaszán kénytelen volt hétézer emberének felmondani s azok üzletrészeit részint látra, részint felmondásra visszafizette. De a gépek tovább ontották a cipők százazreit és a főnök tanulmányutra ment Indiába és Észak-Afrikába: *olyan olcsó, a benszülöttek szükségleteihez alkalmazkodó cipőket akart gyártani és forgalomba hozni*, amelyek máról-holnapra a mezítelbasok és faszarut viselők tömegeit szereztek volna meg ve-vőüül, mint ahogyan annakidején *Rockefeller* párfilléres, csillogó rézlámpákkal honosította meg Kinában a petroleumvilágítást.

Az utolsó családás egy hónappal ezelőtt érte. A Csehszlovákiával barátságos Franciaországra havonta 280.000 cipőt exportált. A francia katonák Bata-cipőt viselnek és a polgári réteg is kedvelte gyártmányait. A francia kormány mégis a május-juniusi kontingenst 157.000 párra szorította le — visszaható erővel, vagyis legalább másfél hónapi egy fia-cipőt sem exportálhatt. És Bata, akár-milyen ipari nagyhatalma is volt Csehszlovákiának, sohasem avatkozott bele a gazdaságpolitikai ügyekbe, átengedte azt a hivatásos politikusoknak és diplomátáknak. Sohase gondolt arra, hogy a saját érdekeit összeütközésbe hozza az államrezonnal és az utóbbit meghátrálásra bírja.

Dél-Amerikában, a saját erdejében, a saját ökrei ropogtatták a füvet. Kilenc repülőgép és 100 teherautó szállította Prágába és a külföldre gyártmányait. És hét év óta egyetlen napig se volt szabadság. Reggel 7 órakor kelt és éjjelkor fe-küdt le. Kék munkászubzonyban ült a boxában, naponta többször is végigjárta a gyárváros összes telepeit. Jellemző mondások, aperszük, cselekedetek nem maradtak utána. Száraz volt, savanyu, fanatikus, a munka démonának megszállottja. Arra volt leghüszkébb, hogy mindvégig megmaradt polgárnak és *polgárokat nevelt a munkásai-ból is*. Többnek érezhette magát Marxnál. Nem elméletekben élte ki magát, hanem megvalósított egy egyedülálló társadalmi rendszert, amely nem klaszifikálja le a polgárt proletárrá, hanem a proletárt is kényelmesen, gondok nélkül élő, sor-sával megelégedett, a szélsőségektől irtózó, mert keresetét és vagyonát féltő polgárrá magasztosította... **Kulesár Miklós**

A Budapesti Kisipari Hitelintézet most tartotta évi rendes közgyűlését. Az altruista célok szolgálatában álló, a főváros kisiparosainak és kiskereskedőinek hiteligenyét kielégítő intézmény az elmúlt évben 10.937.060 pengő váltókölcsmint folyósított, a jogos igénylőknek. A 71 ezer pengőt kitevő kétes követelések leírása után 86.167 pengő nettó nyereség mutatkozik. Szél Jenő, az intézet jónévv vezetőigazgatója gondosan sáfárkodott az intézet pénzével.

Dános Árpád a gazdasági helyzetről

Dr. Dános Árpád egyetemi magántanár, a közgazdasági tudományok jeles művelője, egyike legsokoldalúbb kiválóságainknak. A közgazdaság és a szociológia terén tanulmányai aratott külföldön is sikereket, leg-utóbb megjelent szépirodalmi könyvével iktatúránk elit-gárdájának reprezentáns tagja lett, előszeretettel kultiválja a művészet különböző műfajait s mint az ország egyik legelső műértője, széles körökben örvend megbecsülésnek. Dános Árpád most a magyar gazdasági válságról irt mélyenszántó tanulmányt, amely a külföldnek szól s ezért francia nyelven jelent meg. Az alapos és eredeti okfejtésű tanulmány ismerteti a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem háborúelőtti helyzetét, majd rátér a monarchia felbomlásával okozott helyzet ismertetésére, amely megszüntette a terület gazdasági egységét és meghiusította Európa szívében a termelés racionalizálását.

Mesteri színekkel és vonalvezetéssel vázolja Dános Árpád dr., hogy a felbomlott organizmusban mint terjedtek a válság csirái s mint csapott át a láz a szomszédos államokra, majd inficiálta az egész világ-gazdaságot. Európa nemzeteinek egymás ellen vívott háborújánál sokkal veszedelmesebb háború fenyeget: *Ázsia felkészülése Európa s közvetve az egész fehér faj ellen*. A közös veszedelem ellensúlyozásaként az európai államoknak meg kell békülniök egymással, össze kell fogniok és közös frontot alkotni az ázsiai expanzió előharcosával, Japánnal szemben. A fehér faj a reá váró küzdelemben csak akkor győzhet, ha egységes s ennek az egységnek előfeltétele a közép-európai államokkal történt igazságtalanságok jóvátétele, az erőszakkal szétbontott gazdasági egységek összekovacsolása. A tanulmány részletesen foglalkozik a terv technikai kivitelével is, ismerteti az erre irányuló törekvések historikumát a dunai konföderáció eszméjének fölvetésétől egészen a most lezajlott lausannei konferencia ilyértelmű megállapításaiig és sürgős, haladéktalan cselekvésre hívja fel a hatalmakat.

Ebben a világpolitikai perspektívákra kiterjedő ket-reben tárgyalja dr. Dános Árpád értékes tanulmánya a Magyarországra váró lehetőségeket. A tanulmány egyik legfrappánsabb része az, amely az egyre növekvő közterheknek tudja be a kereslet állandó csökkenését és ezáltal a termelés megbénulását. Nincsen gazdasági életünknek olyan kiemelkedő mozzanata és adata, amelyet Dános ne ismertetne, hogy tökéletes képet nyújtson a külföldnek az ország gazdasági helyzetéről. A napipolitika aktualitásait azonban mindenütt gondosan kerüli és ezáltal műve csak nyert objektivitásban és hitelességben.

Hézagpótló, felvilágosító hivatást teljesített Dános Árpád dr. művének, a magyar gazdasági élet bu-keresztmetszetének feldolgozásával. Egy elfogulatlan, nyitottszemű, felkészült, alaposan képzett tudós és szakember értékes gyakorlati és elméleti utmutatásait ismeri meg könyvéből az olvasó. Felbecsülhetetlen szolgálatot tett a szerző Magyarországnak és a külföldnek egyaránt, amikor leplezetlenül, megfontoltan, szépités nélkül tárta fel a Duna völgyének égető és sürgős megoldásra váró problémáit.

A tanulmány izléses kiállításban, pompás illusztrációkkal és fényképekkel jelent meg, valóban a tartalommal egyenértékű formában.

Ingóit és készletét felértékelte, a fizetéseket emelte a felosztás előtt álló Rico

Talán egyike a legtöbbet támadott, a magánvállalkozásra legkárosabb hatású közüzemeknek az Országos Egészségügyi Anyagraktár — Rico Magyar Kőtszerművek Rt., amely monopolisztikusan látja el a kórházak és klinikák gyógyszer- és kőtszerszükségletét. Kenéz kereskedelemügyi miniszter kilátásba helyezte a Rico megszüntetését is és ez a felelős helyről elhangzott kijelentés jelentős nyomokat hagyott a most közzétett mérlegben. Mindenekelőtt berendezéseit és felszereléseit értékelte fel 71.483 pengőről 121.860 pengőre, nyilván azzal a cézzal, hogy esetleges megváltás esetén ennyivel súlyosabban essék latba a Rico tényleges értéke. Amikor minden vonalon a takarékoság elve érvényesül, a Riconál egy év alatt 368.087 pengőről 438.827 pengőre emelkedtek a költségek és fizetések. Nemcsak a berendezést, hanem az áru-készleteket is felértékeli a Rico: 490.165 pengőről 766.110 pengőre. Az adósok tétele a tavalyi színvonalon van, 573.066 pengő, a hitelezőké ellenben 300.000 pengővel 1.317.630 pengőre emelkedett, nyilván állami hitelek igénybevételével. Átmeneti tételek címén a teheroldalon 67.935 pengő van feltüntetve (1930-ban csak 37.380 pengő). A brutto nyereség 548.189 pengő (393.851 pengő), ami az üzem erőteljes terjeszkedéséről tanuszkodik, ezzel szemben a tiszta jövedelem csodálatosan 10.543 pengőről 6.116 pengőre csökkent. Végeredményben tehát kiderül, hogy a Rico, amely a fizetéseket igazán a kor szellemének megfelelően emelte, altruisztikus üzem, hiszen alig marad valami tiszta nyereség. Kár, hogy a tapasztalat ellentmond ennek az állításnak.

Szerdai Beszélgetés

Idősb Dr. Intím István h. vezérigazgató urral

— Kedves Vezérigazgatóm, miután Ön rajongó hive a magyar-osztrák gazdasági együttműködésnek, amelynek reális alapjai tényleg évszázadokon keresztül szilárdultak meg s különösen a kiegyezés óta, kivált az osztrákokra nézve, igen hasznos hajtókák voltak, bizonyosan százszorosán meglepte a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások váratlan megszakadása. A beavatottak részére éppen nem volt ez meglepetés, mert hosszú idő óta tapasztalni lehet, hogy miközben Genfben, Párizsban, Lausanneban és más nemzetközi fórumokon az államférfiak Középeurópa szanálásáról, a vámfalak lebontásáról, gazdasági együttműködésről prédikálnak, tényleg a legtöbb oldalról kétségbeesett erőlködés folyik, hogy az ugynevezett autarkia még jobban kiépítsék, a vámfalakat minél inkább felemeljék és az egyes államok a többiek rovására próbáljanak megélni és boldogulni. Azért fogadjuk minden alkalommal kézlegyintő szépséggel a nagy ígéretek, a lelkes fogadkozásokat, azért fordultunk mindmáig pesszimizmussal a vámháború kiküszöbölésének boldogító tervei felé, mert mindig az ellenkezőjét tapasztaltuk a gyakorlatban: ha leültünk tárgyalni, egyszerűen szétpukkant a szép tervek szappanbuboréka és minden ország, minden kormány körömszakadtig védelmezte a saját, egyoldalú érdekeit. Ez a nyomasztó érzés jelentkezett a csehekkel való ismételt tárgyalások alkalmával is s ez a minden logika ellenére, az osztrákok részéről valósággal kiforszírozott explózió robbantotta szíjjel néhány nap előtt a magyar-osztrák tárgyalások barátságos légkörét.

— Ebben a rettenetes harcban, amely a szép szavak kiesüfölszár minden oldalon folyik, a Trianonban megesonkított és legtöbbet szenvedő Magyarország sohasem volt illojális. Tárgyaló férfainak mindig az volt az utasítása a kormány részéről és sürgetése a közvélemény részéről, hogy a lehetőség szerint meg kell egyezni, a lehetőség szerint szabadabbá kell tenni a gazdasági érintkezés útjait és igazán sosem rajtunk mulott, ha végül is hiábavaló volt minden engedékenység és szomszédaink még többet akartak, még többet követeltek a mi életérdekeink rovására. Nekünk igazán nem lehet azt a szemrehányást tenni, hogy agresszívek vagyunk, viszont ha a tulsó oldalon lojalitásunkat nem honorálják, nekünk is vannak fegyvereink, amiket bizonyára nem szívesen alkalmazunk, de a melyeknek erejét és hatását az egész magyar közvélemény egységes fellépése garantálja. Ausztriával szemben különösen előzékenyek voltunk mindig, mert a közvélemény meg van győződve arról, hogy ez a gazdasági együttműködés a legtermészetesebb, viszont az osztrákoknak tudniuk kell, hogy Magyarországnak diktálni nem lehet. Reméljük, hogy a következő órákban már megnyílik az atmoszféra és a Lajtán túl is mindent el fognak követni arra, hogy a közép-európai államok együttműködésére irányuló tervezeteket helyrehozhatatlan blamázs ne érje. Ez nagy csalódást jelentene egész Európában és bizonyára még jobban elodázná a kisországok részéről oly sóvárogva vágyakozott kibontakozást.

— Kedves Szerkesztőm, igaza van, ebben az ügyben el kell jutni a békéig, mégpedig hamarosan, különben Magyarországnak, ha illojalitást tapasztalna, gyorsan és határozottan meg kell ragadni a retorziók kínálózköz eszközeit. Mit szól Szerkesztőm a Feller-féle végrendelethez?

— Érdekes gesztus, hogy a megboldogult óriási vagyonának örökösévé özvegyét tette és még arra nézve sem intézkedett, hogy ebből a komoly vagyomból minő summák áldoztassanak jótékony-sági és kulturális célokra. Ezt is rábizta a feleségére, aki eddig kétféleképpen adománnyal áldozott férje emlékének. A mai viszonyok között, amikor a nyomor oly rettenetes pusztítást végez a társadalomban, nem volna meglepő, ha a közvélemény komoly várakozásokat táplálna abban az irányban, hogy a nagynevű férfi özvegye még további adományokkal juttassa kifejezésre ismeretes emberbaráti érzületeit.

— Hadik János grófnak a múlt héten ki kellett állni, hogy védekezzék az ellen a képtelen vád ellen, mintha neki is közvetve része volna azokban az intézkedésekben, amelyek a békéssámsoni református templom elárverezéséhez vezettek. Hadik gróf úgy került ebben a különös ügyben a vádlottak padjára, hogy elnöke a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének, amely szavatossá-

got vállalt annak idején a protestáns egyház amerikai kölesönéért. Nohát, a felelősségnek ilyen furfangosan kiépített fokozatosságát a pénzügyi életnek még a legideálisabb oldaláról sem lehet konstruálni. Hadik grófnak igazán semmi köze ehhez az egész üggyhöz és gyanúsításra bármilyen hajlamos is ma a nyomorúság által irritált és megmérgezett közvélemény, még ezt sem sikerült Hadik János gróffal szemben gyűlöletre, vagy akár csak megszólásra bangolni. Hadik gróf oly köz-tudomásúan önzetlen alakja a magyar gazdasági

életnek, igazán minden érdek nélkül pártfogója és istápolója a kisemberek érdekeinek, ostromozója minden igazságtalanságnak, minden visszaélésnek, hogy a legnagyobb tisztelettel és hálával tekint föl rá mindenki. Örülünk neki, ha még ilyen lehetetlen és hajánál fogva előráncigált támadások sem veszik el a kedvét, hanem visszavág és aztán megy tovább a maga egyenes, becsületes útján.

A Tábla szerint a Pénzügyintézeti Központnak nem állott jogában kártérítési keresetet indítani Paupera ellen

Mint ismeretes, a Pénzügyintézeti Központ, mint a Földhitelbank felszámolója, 1,200.000 pengő erejéig kártérítési pört indított a bank volt elnök-vezérigazgatója, dr. Paupera Ferenc ellen. A pör alapja az volt, hogy Paupera két jelíges számlán és pedig a „Paál János” és „Virágh János” elnevezésű számlákon nosztro-részvényeket vásárolt, amelyek aztán a Földhitelbank bukása következtében értéktelenné váltak. A Pénzügyintézeti Központ keresetében arra is hivatkozott, hogy a Paál János-féle számlán lévő követelés nemcsak a jogszabálynál fogva, hanem azon az alapon is terheli Pauperát, mert ő a számla rendezését a revízió során, amikor kiderült, hogy ő a számlák tulajdonosa, magára vállalta.

A törvényszék megítélte a P. K. követelését, mert

Paupera nem tudta a kétezer pengőt kitevő bélyeget felragasztani az ellentmondásra,

a szóbeli védekezést pedig nem engedte meg neki az eljáró bíró. A nagysubstrátumu pör így került a Tábla elé, ahol a Löw Tibor dr. elnöklete alatt álló tanács megsemmisítette az alsóbírság ítéletét és széleskörű bizonyítást rendelt el — többek között Pauperának arra az állítására vonatkozóan, hogy neki a Földhitelbankkal szemben mintegy

félmillió pengő összegű, beszámításra alkalmas ellenkövetelése van,

mert az intézet igazgatósága a Földhitelbank felértékelési mérlegében kimutatott nyereség után javára 5 százalékos jutalékot biztosított.

Dr. László Márton igazgató, a P. K. és dr. Szentirmay Ödön ügyvéd, Paupera jogi képviselőjének felszólalása után a Tábla meghozta ítéletét, amellyel

Pauperát csak a Paál János-számlán kimutatott 469.000 pengő megfizetésére kötelezte.

Rendkívül érdekes és a kereskedelmi jog szempontjából különös érdeklődésre számotartó részleteket tartalmaz az ítélet indokolása. Az ítélet Tábla megállapítása szerint Paupera Ferencet a nosztro-részvények vásárlása folytán bekövetkezett károkért jogszabály alapján csak abban az esetben lehetne felelőssé tenni, ha

a Földhitelbank közgyűlése erre a Pénzügyintézeti Központot kifejezetten felhatalmazná.

— Sokat vesztett a magyar kereskedelmi és jogászélet a kitünő és nagytekintélyű Schreyer Jakab elhunytával. Rengeteget dolgozott életében, az utolsó hatvan esztendő közgazdasági életének bölesei közé tartozott, akinek a szavára mindig fölfigyeltek, aki mindig okosan beszélt, puritánul eszelekedett és akinek már a nagy jogalkotó Szi-lágyi Dezső is igen kiváló súlyt helyezett a tudására, az észére és magasan kiemelkedő jogász-képességeire. A Magyar Kereskedelmi Csarnoknak ő volt a megalkotója, örökös tiszteletbeli elnöke, akit a méltó utód, báró Madarassy-Beck Gyula nagy meghatottsággal és válogatott szép szavakkal bucsuztatott el.

— Megrendüléssel bucsuzunk Bettelheim Mór-tól, a tiszta, nemes, jó embertől, aki igazi tragikus hősként esett el a gazdasági válság mezején. Rengeteg jót eszelekedett életében és mindig eszöndben, saját lelkiismerete megnyugtatóására, anélkül hogy reflektált volna a nyilvánosság reklámjaira. Mikor már nem adhatott többet, akkor elment és végtisztességén még azok sem jelentek meg, akiket életében ritka áldozatkészséggel megsegített. A tőzsdei élet letörésének egyik legszomorúbb fejezete Bettelheim Mór halála, aki két évtizednél tovább volt tagja a tőzsde tanácsának és külföldön is egyik reprezentánsa a magyar bankár hajdani renoméjának.

— A viszontlátásra!

Ráró

Tekintve azonban, hogy a P. K.-nak ilyen felhatalmazása nem volt, a tábla Pauperát azon az alapon marasztalta csak el a Paál János-számlán lévő összegben, mert a perben igazolást nyert az, hogy Paupera ennek a számlának a rendezését magára vállalta.

Részletesen foglalkozik az indoklás alperes beszámítási kifogásával is, amely meghaladta a megítélt összeget s akceptálása esetén még Paupera javára állott volna fenn harmincezer pengő meghaladó követelés. A Tábla azonban nem adott helyt a kifogásnak, hanem — elvi jelentőségű döntést hozva — megállapította, hogy

az igazgatóságnak idevonatkozó, a közgyűlés megkerülésével hozott határozata érvénytelen,

de ha ezt nem is vette volna tekintetbe a tanács, a beszámításnak — a Tábla állásfoglalása szerint — már abból az okból sincs helye, mert a felértékelési rendelet értelmében a felértékelés folytán mutatkozó többletből osztalékot fizetni nem szabad, amiből automatikusan következik, hogy

az esetleges többlet után az elnök-vezérigazgató részére sem lehet jutalékot biztosítani.

A Tábla ítélete még nem jogerős. Ugy jogász, mint gazdasági körökben élénk érdeklődéssel várják a Kuriának ebben az ügyben elfoglalandó álláspontját.

Gróf Zichy János lesz a Földhitelintézet új elnöke. Julius 27-én rendkívüli közgyűlést tart a Magyar Földhitelintézet. A közgyűlés új igazgatósági elnököt választ és egy felügyelőbizottsági helyet tölt be. Ezt megelőzően — az intézet alapszabályai értelmében — az alapítók ülnek össze értekezletre s az elnöki tisztségre három tagot jelölnek, akik közül aztán a plenáris közgyűlés megválasztja az elnököt. Mint értesülünk, egyhangulag gróf Zichy Jánost fogják megválasztani az intézet elnökegigazgatójává. Az eddigi elnök, gróf Dessewffy Emil, azért mondott le, mert szembaja annyira elhatalmasodott, hogy már az elnöki aláírással járó teendőket se tudja ellátni, tehát nem töltheti be a diszes állást. Gróf Zichy Jánost, politikai és közgazdasági életünk kiválóságát, új pozíciójában örömmel látja és üdvözi a gazdasági világ.

Erőteljesen fejlődött a Magyar-Hollandi Biztosító

A Magyar-Hollandi Biztosító Részvénytársaságának az elmúlt évre vonatkozó zárszámadása újabb dokumentumul szolgál azon körülmények, óvatosság, üzletvitelnek, mely e társaság vezetőségét évtizedek során mindenkor jellemezte. A lefolyt gazdasági évben nehéz feladatok előtt állott a biztosítási szakma is; a mérleg számadatai azonban azt mutatják, hogy a Magyar-Hollandi e feladatokat eredményesen oldotta meg, sőt a súlyos viszonyok dacára

egyes biztosítási ágazatokban öröndetes további fejlődés is mutatkozott.

A tűz- és betörésbiztosítási ágazat díjbevétele az előző évhez képest 7%-os emelkedést mutat fel. A baleset- és biztosítási ágazatban

az emelkedés a 32%-ot meghaladja,

míg életágazatban a díjbevétel az előző év díjbevétele színvonalán maradt. A társaság teljes díjbevétele az 1931. évben megközelíti a 4.000.000 pengőt. Biztonsági alapjai összesen

6,964.587.87 pengőre emelkedtek.

A körülmények és megfontolt üzleti politikának és a kockázatok gondos megválogatásának kö-

szönhetők azon kedvező arányszámok is, melyek az egyes biztosítási ágazatok kárányait mutatják. Az életágazat káránya a várható halálozási arányszámnál lényegesen kedvezőbb volt, míg a kárbiztosítási ágazatokban a kárányok a következőképpen alakultak: a tűzbiztosítási ágazatban 44%, a betörésbiztosítási ágazatban 13.5%, a balesetbiztosítási ágazatban 38%, a szavatossági ágazatban 16.9%.

A mai gazdasági helyzetet vette figyelembe a Magyar-Hollandi Biztosító Rt. vezetősége, amidőn az Üllői-ut, Baross-utca és Kálvin-tér sarkán lévő telektömbön elterülő intézeti székházakat igen alacsony értékeléssel

a telekértéken alul szerepelteti a mérlegben

és ugyanígy, a kellő óvatossággal jár el többi ingatlanának értékelésénél is, miáltal számottevő latens tartalékkal rendelkezik.

A Magyar Hollandi-Biztosító Rt. zárózámadása ékes bizonyossága a nagyközönség széles rétegei részéről megnyilvánuló bizalomnak, míg szétágazó, mozgékony szervezete, céltudatos üzleti politikája a jövőbeni további sikereknek képezi biztos alapját.

A törvényszék szerint a Modiano-gyár indokolatlanul drágította meg a cigarettapapírost

A gyár különös harca egy kistrifikossal

Hosszu ideje folyik már a harc a különböző gyárak és nagykereskedők, valamint a kiskereskedők között akörül, hogy az ugynevezett márkás árukat szabad-e az előírt árnál olcsóbban árúsítani?

A gyárosok és a nagy cégek azon az állásponton vannak, hogy a megszabott árak leszállítása illetéktelen árrombolásra és kiélezett versenyre ad alkalmat, a viszontelárúsítók pedig arra hivatkoznak, hogy tetszés szerinti joguk az, hogy mennyi haszonnal elégednek meg és

arra nem kényszeríthetők, hogy a közönséget drágábban szolgálják ki, ha egyszer olcsóbb árak mellett is megtalálják számításukat.

A nagyfontosságú problémát eddig mindig a gyárosok és nagykereskedők javára oldották meg, csak legutóbb hangzott el a budapesti törvényszéken egy érdekes ítélet, amely a kiskereskedőknek és a fogyasztóknak ad igazat.

A perben felperesként a Modiano S. W. cigarettapapírgyár szerepelt, az alperes pedig Heisler Gézáne Teréz-köruti kistrifikos volt. A nagy gyár azt panaszolta, hogy a tőzsdetulajdonos az előírt 32 filléres ár helyett 28 fillérért árúsítja a cigarettapapírost. A gyár ebben

tisztességtelen verseny fennforgását látja

és ezért a trafikostól eddigi eljárásának abban hagyására kérte kötelezni.

A tőzsdetulajdonos nevében dr. Pongrácz Jenő ügyvéd viszont azzal érvelt, hogy a 28 filléres ár mellett is ügyfelének 2-3 fillér haszna marad, ami tisztességes kereskedői haszonnak tekintendő. Nem lehet az tisztességtelen verseny, hogy ő ezzel a nyereséggel is megelégszik és nincs mód arra, hogy kényszeríteni lehessen a dupla haszon

elérésére. Éppen ellenkezőleg, az ütközik a jóerkölcsökhöz, hogyha a kereskedőt arra kényszerítik, hogy

a fogyasztókönzséget drágábban szolgálja ki és a szükséges haszonnál többet számítson.

Ha a kereskedő ebbe belemenne, ezt árdragításnak lehetne minősíteni, már pedig senkit sem lehet kötelezni arra, hogy törvénybeütköző cselekményt kövessen el és magát büntetésnek tegye ki.

A cigarettahüvely ára azelőtt lényegesen olcsóbb volt, amikor azonban a kincstári részesedést az állam felemelte, ezt a gyár nem csupán arra használta fel, hogy a megnövekedett közterhet áthárítsa a fogyasztókra, hanem arra is kihasználta, hogy ezen a címen

jelentékeny áremelést érjen el.

Ha van valami, amit a dologban sérelmezni lehet, az éppen a gyár eljárása, amelynek a kistrifikos magát alávetni nem köteles. Ezért kérte a bíróságot, hogy a keresetet utasítsa el.

Az érdekes ügyben most kézbesítették ki a fellebbezés a törvényszék határozatát, amelyet dr. Zsentszky Gyula bíró irt alá.

A bíróság

a gyár keresetét elutasította

és őt a perköltségek megfizetésére kötelezte. Az ítélet indoklása szerint, a bíróság nem látott tárgyi alapot arra, hogy az áremelés jogosságát megállapítsa, mert kétségtelennek látszik, hogy a gyár a cigarettahüvely árát a kincstári részesedés emelését kihasználva,

kellő indok nélkül, drágításra használta fel.

A cigarettapapír közszükségleti cikk, amelynél nem lehet többet számítani, mint a szokásos és megengedett kereskedői nyereséget. Az az összeg, amelynek elérésére a gyár a trafikost kényszeríteni akarja,

tulhaladja a szokásos nyereség kulesát.

Ép az lenne a tisztességtelen eljárás, ha a kereskedő magasabb nyereséget számítana, mint amennyivel ma megelégszik. A tisztességtelen versenyről szóló törvény azért van, hogy üzleti verseny tisztességtelen hajtásait lenyesege, nem lehet azonban arra felhasználni, hogy ezen a réven a közönséget

újabb árdragítással sujtás

a mai viszonyok között, amikor a fogyasztóknak minden hiába kiadott fillér fáj és pótolhatatlanul hiányzik.

Az érdekes döntés ellen a gyár fellebbezést nyújtott be a budapesti ítélőtáblához, amely a nyári szünet után fog a nagyfontosságú problémával foglalkozni.

A BSZKRT közgyűlése. A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság az elmúlt héten tartotta közgyűlését Folkusházy Lajos vezérigazgató elnöklésével. A közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak az 1931. üzleti évre vonatkozó jelentését, megállapította a mérleget és zárszámadást és mind az igazgatóságnak, mind a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést. Emberbaráti, közművelődési és műpártolási célokra összesen 12.500 P-t adományozott a közgyűlés. Az igazgatóság megbízatása lejárván, a közgyűlés megválasztotta az igazgatóság új tagjait és pedig az eddigi igazgatósági tagok közül dr. Bárczy Istvánt, Erney Károlyt, dr. Hajdu Marcellt, Horváth Károlyt, dr. Hoór Tempis Móricot, Pakots Józsefet, dr. Platty Györgyöt, Sávolt Jánost, Szabó Józsefet és dr. Verébly Jenőt; új tagokul pedig dr. Bódy Lászlót, dr. Miklós Ferencet, dr. Orova Zsigmondot, Pásztor Imrét, Sármezei Endrét, Temple Rezsőt. A közgyűlésen a székesfővárosi közönsége képviselőiben Borvendég Ferenc alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg arról a tevékenységről, amelyet az igazgatóság az ügyvezetés, valamint a tisztikar az 1931. évben kifejtett és amellyel az elmúlt üzleti évben a vasutintézet pénzügyi egyensúlyát a válságos gazdasági viszonyok között és az utasforgalom nagymértvű csökkenése ellenére is sikerült biztosítani. Megelégedését fejezte ki a személyzet szorgalmas és fegyelmezett munkájáért is. Meleg szavakkal emlékezett meg a székesfőváros képviselője Folkusházy Lajos alelnök-vezérigazgatónak a vállalat ügyeinek vezérlése körül kifejtett nagyvonalu, odaadó és eredményes munkásságáról. Aból az alkalmából, hogy Folkusházy Lajos lemondott az alelnöki tisztről és mint a BSZKRT vezérigazgatója működik tovább a vasutvállalat élén, Borvendég Ferenc alpolgármester a székesfőváros nevében a legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki, kérve Folkusházy Lajost, hogy vezérigazgatói tisztségében továbbra is azzal az ügyszeretettel, előrelátással és fáradhatatlan buzgalommal vezesse a vasutvállalat ügyét, amely alelnöki működését is mindenkor jellemezte. A közgyűlés után a BSZKRT igazgatósága alakuló ülést tartott, amelyen az igazgatóság elnöke dr. Platty Györgyöt, alelnöké dr. Bárczy Istvánt választották meg.

Helyreigazít a Berlii Viktória. A Berlii Viktória Általános Biztosító közölt korábbi cikkünkkel kapcsolatban a társaság magyarországi igazgatósága a sajtótörvényre való hivatkozással az alábbi helyreigazítás közlését kérte: „Társaságunk berlii központjánál 40 éve szolgált vezérigazgatónk nyugdíjnyújtásával kapcsolatban a budapesti fióknál, illetve a társaság magyarországi vezérképviselőségénél semmilyen személyváltás vagy rendszerváltozás nincs tervbevéve. Annál kevésbé a mi társaságunk által Magyarországon nyújtott hitel, illetve jelzálogkölcsönökkel kapcsolatban. A Fischer Simon részvénytársaságnak annak idején nyújtott 230.000 dollár rugó jelzálogkölcsönt előleges szakértői becslés alapján folyósítottuk úgy nevezettnek, mint másoknak is. Az általunk nyújtott jelzálogkölcsönök mindenkor első helyen nyújtott kölcsönök voltak, ahol az ingatlan értéke a kölcsön többszörösére rugott. Ezeknél a kihelezéseknél úgy mi, valamint berlii központunk a legnagyobb óvatosságot tanúsította és a kölcsönök nyújtásához a Magyarországon érvényben lévő 1923. évi 8. tc. és az 196/1923. M. E. 15. szakasza, illetve annak előírásai voltak az irányadók. Téves az az állítás, hogy az általunk kiadott jelzálogkölcsönök az itteni biztosított felek egész vagyonát képezték volna, mert a főváros legnagyobb pénzintézeténél úgy intéztünknek, valamint a magyarországi fióknak a nyújtott jelzálogkölcsönökön kívül nagyszámú betétei vannak. Mérlegeinket, melyekben a kölcsönöket elszámoltuk, a Magánvállalatokra Felügyelő Állami Biztosítási Hivatal mindenkor helybenhagyta“.

A szerkesztésért és kiadásért felel:

RÓNA BÉLA

Postatakarékpénztári csekk-számla: 5172.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank — Schopper J. G. Rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély fájdalommal és őszinte megilletődéssel jelenti, hogy az intézet megalapítója és igazgatósági elnöke

Dr. Schreyer Jakab ur

ügyvéd,

magyar királyi udvari tanácsos

a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke

rövid szenvedés után 86 éves korában elhunyt.

A megboldogult évtizedeken át rendkívüli jogi és gazdasági tudásával támogatta intézetünket és tejesztésében hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

Budapest, 1932 július 8-án.

French Line
1932. évi nyári luxus- és üdülőtúrazásai:
ÉSZAKFÖLDI UTAZÁSOK
Skóciába—Islandba—Spitzbergákhoz—Nord-Cap—hoz és a Fjordok-ra a
„FRANCE“
nevű New-Yorkba közlekedő expressz, luxus-óceánjárón.
Fényvilágosítást nyújt a „French Line“ francia hajózársaság,
Budapest, VIII., Baross-tér 3. Telefon: József 37-6-41.